

III

Nehéz keze megrokkasztja vállamat,
szívembe markol a félelem,
szélvihar tombolása,
vízözön zuhogása sem riaszt meg ennyire!
Föl-alá jár hatalmasan,
pusztító betegségként tör reám,
földülja elmém, megőrjít,
zokogok nappal, éjszaka,
nyomorúságos álmom, ébredésem.
Villám tüzeként lobbant elém az ébredés előtti álmom:
Egy ifjú vitéz, óriás-termetű,
erős-testű, vadonatúj-ruhájú,
félelmetességgel borított, rettenetességbe öltözött,
az ébredés előtti félálomban
elémtoppant fenyegetően,
hogyan egész testem beleremegett.
Így szólt: „Az úrnő küldött engem!”
Majd újól: „Bizony, az úrnő küldött!”

Jós-álmod álmodtam másodszor is.
Álmom az éjszaka mélyén lepett meg.
Egy ifjú vitéz, óriás-termetű,
megtisztító tamariszkusz-vessző a kezében.
„Laluralim, Nippur város lakója,
küldött hozzád, hogy megtisztítsalak!”
Vizet szórt rám tamariszkusz-vesszejével,
varázsló-ígét mondott, megkente tagjaimat.
Jós-álmod álmodtam harmadszor is.
Álmod láttam az éjszaka mélyén.
Egy ifjú leány, tündöklő orcájú,
királynőhöz, istennőhöz hasonló,
lépett be hozzám, ült le mellém.
„Szabadíts meg!”, kérleltem leborulva.
„Ne félj, gondom lesz rád!”, felelt ő.
S legott (még álmodtam az álmod)

máris elrendel: „Légy megszabadult,
minthogy éjszakai látásodban egy jó barátod pillantott meg!”
Álmomban Urnindinlugga jelent meg,
szakállas dalja, babilóni, gyémántdiadémú,
mint valami ráolvasó-pap, ki agyagtáblát tart kezében.
„Marduk, igen, Marduk küldött el engem,
Subsi-mesré-Sakkán kezébe jósorsot hoztam én,
büntől-szennytől tiszta kezébe jósorsot hoztam én!”
Így hát Marduk bízott rá engem kegyelmes pártfogómra.
Ébredésem órájában jelet adott,
kinyilatkoztatást is tőn rólam a népnek.
Szenvedéseimnek akkor vége szakadt,
betegségem meggyógyult, béklyóm összetört.
Azóta, hogy az én Uramnak szíve megnyugodott,
azóta, hogy Marduknak, a kegyesnek mája elcsitult,
azóta teljesülnek könyörgéseim.
Szép fénye rám világít s mennydörgő hangja így szól:
„Gyógyulj meg, te, ki oly sok bajt, fájdalmat kiálltál!”
Azokat, kik reám támadtak, szélvihar fúvásával fúvatta el.
Oldó-kötő ígéi gyökerestől kitepték mind a rontást.
A sorvasztó szél, az onnan fölülről reám fúvó, oda fölülről
visszafúj,
a bénító görcs, az onnan alulról reám rohanó, oda alulra
visszarohan,
a fullasztó köhögés tengeri lakóhelyére visszakúszik,
az ijesztő szellem a Holtak Házába visszasántikál,
a rémes kísértet a Holtak Hegyének belsejébe visszavánszorog.
Ágyékom tehetetlenségét nehéz fellegetként osztotta el,
az álomtalan forgolódást, a félálombeli magömlést
haszontalan gasként tépte ki belőlem.
Megszűntek sóhajtozásaim, keserves nyögéseim,
az ó-ó-t, a jaj-jaj-t elfújta, pokolba kergette Marduk.
A nem-szűnő fejfájást, homlokomban abroncsát,
lepattintotta rólam és eltápost.
Szomorú szememre már-már rávonták a szemfedőt,
de Óragyogóvá fényesítette, ezer-mérföldnyire-látóvá élesítette.

Két fülem betömődött és eldugult, mint a süketé,
 de Ő kiolvasztotta viaszukat, s megnyitotta hallásomat.
 Orrom lyuka megfázás okozta láztól bedugult, (a lélegzet se
 fért rajta keresztül),
 de Ő nyavalyámat orvosolván, újra megindította orromban a
 lélegzést.

Ajkam remegett, remegve bezárult,
 de Ő ajkam félelmét feloldotta, zárjait összetörte.
 Számat, a némává meredt, a beszédre bénát,
 mint rezet, kifényesítette, vörösét előcsillogtatta.
 Fogaim sövényét is egyengette, igazgatta, s végül
 vacogva összeverődő sorukat megerősítette.
 Nyelvemet, a megköttözöttet, a mozdulni-is-alig-bíró,
 bénultságából kioldotta; érthetőkké tette szavaimat.
 Torkom oly igen összeszűkül, hogy már csak halálhörgés fért
 ki rajta,

de Ő rését megtágította, és most fuvolaként zeng a hangom.
 Gégém bezárult, garatom megduzzadt,
 de Ő gégém zárát megnyitotta, garatom duzzadságát
 lohasztotta.
 Gyomrom az éhezéstől összeszáradt, megtaposott kosárként
 behorpadt,

de Ő megettetett, de Ő megitatott.
 Nyakam gyökeréig lekókadtt, eldőlt,
 de Ő kőszálként megerősítette, cédrusként fölmagasította.
 Elpetyhüdt testemet erővel töltötte meg,
 fénnel koszorúzta görnyedt alakomat.
 A Folyó partján, ahol az ember igaz voltáról döntenek,
 homlokomat letörülte, szolga-jelemet letépte.

IV

Megragadott engem az én Uram,
 lábamra állított engem az én Uram,
 kiszabadított engem a Gödörből az én Uram,
 megmentett engem a pusztulástól az én Uram,
 elvezérelt engem a Hubur folyó fövényéről az én Uram.

Életet adott nekem az én Uram,
 kegyesen megfogta kezemet az én Uram.
 Lesújtott Ő engem korábban,
 de most fölemel, magához ölel.
 Megüti kezét az engem ütőnek,
 szétzúzza fegyverét Marduk isten.
 Zablát vet az oroszlán szájába,
 az engem harapónak nyakára ül Marduk isten.

.....
 A Babilónban lakók már tort ültek fölöttem,
 temetésemről beszéltek a lakomán.
 Közéjük mentem én, megkenve drága kenettel.
 Babilón lakói látták: íme, Marduk föltámasztott.
 Így dicsérték nevét, így magasztalták nagyságát:
 „Ki mondta volna erről, hogy meglátja még a Napot?
 Ki gondolta volna erről, hogy jár-kei még utcáinkon?
 Bizony, csak Marduk támaszthatta föl holtából!
 Bizony, csak Szarpanitu ajándékozhatta meg az életével!
 Mivelhogy Marduk haló porunkból is föltámaszthat bennünket!
 Mivelhogy Szarpanitu még a sírunkban is vigyázhat reánk!
 Ameddig csak az ég, meg a föld ér,
 ahol Nap fénylik, tűz lobog,
 víz folyik, szél fújdogál,
 ti mind, kiket Aruru ujja gyúrt,
 ti mind, kikben csak lehellet piheg,
 halandók mindahányan hódoljatok Marduknak!

.....
 Főhajrással s fohászkodással léptem be az Észagilába.
 Én, ki a sírból tértem vissza, átmegyek a Napkelte-kapu íve
 alatt.

A Bőség Kapujában bőségre lelek.
 A Védőszellem Kapujában megölel a lamasszu.
 Egészségemet visszaszerzem a Jó-Egészség Kapujában.
 Életet nyerek az Élet-kapuban.
 A Hajnalodás Kapujában újjászületésemmel találkozom,
 megfényesednek jeleim a Fénylő-Jósjelek Kapujában.
 A Feloldozás Kapujában feloldoztatom bűneim gúzsából,
 ajkam imára nyílik az Imádás Kapujában.

A Szenvedéstől Szabadulás Kapujában megszűnnek kínjaim,
tisztulás vizével hintenek meg a Tiszta-Víz Kapujában.
A Teljesség Kapujában Marduk elé járulhattam,
Szarpanitu lábát csókolhattam a Dús-Termés-Kapujában.
Magasztalással és hódolattal állottam meg színük előtt,
füstölőmből drága fűszerek füstjét füstöltem el tiszteletükre.
Ajándékkal s áldozatokkal háláltam meg jótéteményüket:
kövér ökröket vágattam le, juhokat, kecskéket ölettem,
édes és erős méz-sört s tiszta bort locsoltattam szét áldozatként.
A sédu és a lamasszu jókedvét ital-áldozattal növeltem,
így szelídítém meg az Észagila őrzőinek máját;
szívüknek pedig gazdag lakomával,
sok szent ajándékkal kedveskedtem.

BÜNBÁNÓ ZSOLTÁR – VALAMENNYI ISTENHEZ

Nyugodjék meg hát tomboló szíved, Uram!
Nyugodjék meg hát az isten,
akit nem ismerek!
Nyugodjék meg hát az istennő,
akit nem ismerek!
Nyugodjék meg hát az isten,
akit ismerek, vagy nem ismerek!
Nyugodjék meg hát az istennő,
akit ismerek, vagy nem ismerek!
Nyugodjék meg hát istenem szíve!
Nyugodjék meg hát istennőm szíve!
Nyugodjék meg hát istenem és istennőm szíve!
Nyugodjék meg hát az isten,
aki reám haragszik!
Nyugodjék meg hát az istennő,
aki reám haragszik!

Nem ismerem a vétket, amit vétkeztem.
Nem ismerem a hibát, amit hibáztam.
Rossz néven tölem istenem ne vegye!
Rossz névem tölem istennőm ne vegye!
Rossz néven tölem az isten,
akit nem ismerek, vagy ismerek, ne vegye!
Rossz néven tölem az istennő,
akit nem ismerek, vagy ismerek, ne vegye!

Nem ettem tiszta ételt,
nem ittam tiszta italt;
olyat ettem, nem készakarva,
ami istenemnek iszonyat,
olyat ittam, nem készakarva,
ami istenemnek utálat.
Uram, sok az én vétkem,
nagyok az én bűneim!
Istenem, sok az én vétkem,
nagyok az én bűneim!
Istennőm, sok az én vétkem,
nagyok az én bűneim!
Isten, akit ismerek vagy nem ismerek,
sok az én vétkem, nagyok az én bűneim!
Istennő, akit ismerek, vagy nem ismerek,
sok az én vétkem, nagyok az én bűneim!

Nem ismerem a vétket, amit vétkeztem.
Nem ismerem a hibát, amit hibáztam.
Nem akartam az iszonyatot, amit megettem.
Nem akartam az utálatot, amit megittam.

Reám tekintett az Úr szívének haragjában;
ellenem támadott az isten szívének gerjedezésében.
Bosszúból beteggé tett az istennő.
Az isten, akit ismerek vagy nem ismerek,
súlyosan reám dőlt;
az istennő, akit ismerek vagy nem ismerek,
fájdalmat okozott nekem.

Senki nem fogott kézen,
hiába kiáltottam;
senki nem lépett mellém,
hiába sírtam!
Jajgattam, sikoltottam,
de senki nem hallotta;
legyőzve, fájással tele,
fől se merek nézni többé!

Könyörgő szóval kiáltok magasságos istenemhez,
könyörgő szókkal illetem kegyes istennőm lábait.
Az istent, akit ismerek vagy nem ismerek,
esengéssel szólítom,
az istennőt, akit ismerek vagy nem ismerek,
bűnbánattal kiáltom.
Tekints reám, Uram,
és teljesítsd kérésemet!
Tekints reám, Urnőm,
és hallgasd meg könyörgésemet!
Tekints reám,
isten, akit ismerek vagy nem ismerek,
tekints reám és hallgasd meg imáimat!

Én istenem, meddig büntetsz még?
Én istennőm, meddig gyötörsz még?
Te isten, akit ismerek vagy nem ismerek,
csillapítsd le már szívedet!
Te istennő, akit ismerek vagy nem ismerek,
szüntesd meg már haragodat!

Az ember süket és tudatlan.
Az ember, bárminek nevezzék –
ő, Uram, mit tudhat az ember?
Rosszat is, jót is cselekedhet;
de bármit tesz, mégis tudatlan.
Istenem, szolgádat ne sújtsd le!
Ingovány vizébe zuhantam,
merülök, süllyedek –

kezedet nyújtsd ki értem!
A rosszat, amit tettem, jóra változtasd!
Szórd a szélbe bűneimet!
Vétkeimet szennyys ruhaként húzd le rólam!

Istenem, még ha hétszer hét bűnt követtem is el,
töröld el bűneimet!
Istennőm, még ha hétszer hét bűnt követtem is el,
töröld el bűneimet!
Isten, akit ismerek vagy nem ismerek,
még ha hétszer hét bűnt követtem is el,
töröld el bűneimet!
Istennő, aki ismerek vagy nem ismerek,
még ha hétszer hét bűnt követtem is el,
töröld el bűneimet!

Töröld el bűneimet, s én hálálkodva magasztallak!
Szülő anyám szívéhez hasonlóan,
nemző atyám szívéhez hasonlóan,
nyugodjék meg hát tomboló szíved, Uram!

KÖNYÖRGÉS NERGÁLHOZ

Nergál, setét urunk, hatalmas léptű,
te, ki sűrű, nyomasztó éjszakánkban
dobogva föl-le jársz –
Nergál, a szülő asszony kínján könyörülj meg!
Ó, te kemény, kevély dühöngő –
Nergál, a szülő asszony kínján könyörülj meg!
Kiáltásait eszedbe vessed,
csukló jajsavát szívedbe zárjad –
Nergál, a szülő asszony kínján könyörülj meg!
Karámunkba is, jaj, be ne törjél:
az elsőborjas, széptőgyű tehénkét
s a kormosnyakú, fiatal bikát

el ne ragadjad!
 Az összedugott fejjel húsölő,
 bégető birkanyáját is kíméld:
 a göndörgyapjas, kajlaszarvú kost
 s a hízó jerkét, a gömbölyödőt,
 ne szakítsd ki!
 Urunk, a sörivóházat is kerüld el:
 az öreg alól, ki pohara mellett
 bóbiskol ott,
 a széket ki ne rántsd!
 A tanácskozó terembe se lépj:
 az őszhajú, bölcs igazságtevőt
 a vének gyülekezetéből
 ki ne tépjed!
 Kérünk, Urunk, a játékok helyére,
 hol kicsiny gyermekeink föl-le futnak,
 lesből, jaj, le ne csapjál!
 Urunk, ahol citera húrja peng,
 messze kerüld el az olyan helyet:
 az ifjút, aki könyökére dőlve
 dúdol, míg a citerára figyel,
 az ifjút ne tépd ki!
 Ó, Urunk, aprómarháinkat is kíméld
 és kecskéinket és öszvéreinket
 és kutyáinkat: a kedves házörzöt,
 míg árnyékos udvarunkon pihen,
 ne dobáld meg gonosz görönggyel!
 S az öreg szolgát, aki csöndesen
 tesz-vesz a jószág körül, szöszmötöl,
 s dünnyög közben, maga se tudja, mit –
 ó, Urunk, ezt a derék öregot
 ne lökd a porba, nyújtsd még egy kicsit
 végéhez közelítő életét!

A VARÁZSLÓ IGÉJE

Dicsőség a nagy isteneknek!

Marduk és Éa küldöttek el,
 hatalmukat reám ruháztatva!
 Kezem gyógyító, szent erők,
 ajkam bájoló ígék fészke!
 Mögöttem is, előttem is,
 balomon is, jobbomon is
 két őrszem váltogatja egymást;
 az istenek bajnoka, Ninnib,
 s a hős asszony, Ninahakuddu –
 vigyázzák minden mozdulásom,
 tőlem a gonoszt messze-űzik,
 elfordítják rólam a gallu orcáját is,
 az Élet Földjén oltalmaznak engem!
 Ráolvasás, ígész tudományát,
 bájolás titkát kötötték reám.
 Szájukkal szólok, lelkükkel cselekszem,
 nagyságukat megbizonyítom –
 verhetetlen vívó-istenek ők,
 győzhetetlen őrző-istenek ők!

Alu, Szaghul-haza, Rábiszu,
 Antasubba, Lugal-urra,
 ártó, béklyózó, gyilkoló gazok,
 s te, Namtar, Örök-Nemjő, Ős-Gonoszság –
 bárki lett legyen is közületek,
 ki népemet ijesztgeti, pusztítja,
 tűnjön el máris, semmisüljön semmivé!
 Füstként oszoljon! Vízként lefolyjon!
 Lába megbénuljon! Keze visszahulljon!
 Arca másfelé forduljon!
 Maga világgá induljon!

Megállj! Tapodtat sem előre! Fordulj vissza!
 Idegen föld, távoli ország legyen úti célod!
 Tűnj el szemem előtt! Tűnj el hátam mögül!
 Tűnj el jobbról, tűnj el balról!
 Soha már ne sündörögj körülöttem!

Marduk s Éa küldöttek el,
 hatalmukat reám ruházták!
 Nevüket hangosan kiáltom
 s parancsolom: takarodj innen!
 Gonosz Lélek, rettegj Ninnib átkától!

ETIMMU ELLEN

Etimmu fészkel tagjaimban,
 fölfal ízenként, ha tűröm –
 pusztuljon a húsból,
 pusztuljon a testemből!
 Új szállást keressen magának,
 jól egyen, jól igyék,
 cipócskát egyen, hús vizet igyék,
 tömlő hűvösét!
 Akár idegen etimmu, neve-sem-tudom-ki lélek,
 akár pusztába kivetett,
 akár cél nélkül kerengő,
 akár föl s le rohangáló,
 akár örvény-hordta Gonosz Szellem,
 akár annak etimmuja, ki folyóban lelte vesztét,
 akár azé, aki állóvízbe fulladt,
 akár éhen felfordulté,
 akár szomjan elaszotté,
 akár annak etimmuja, ki tűzvészben szénné égett,
 akár azé, akit gyilkos gyújtogatás hamvasztott el,
 akár annak etimmuja, ki az isten arca előtt, a szent helyen hirtelen
 halt,

akár azé, aki ágyban, hosszan haldokolva múlt ki,
 akár annak etimmuja, ki árok sárában rothad –
 legyen bár gonosz utukku,
 legyen alú, rosszra szomjas,
 legyen vérivó etimmu,
 legyen gallú, bosszúálló,
 legyen leskelődő lélek, vagy másféle ártó szellem,
 házamat messze kerülje,
 meg ne rontson, föl ne fáljon!

RONTÓ PILLANTÁS ELLEN

Rontó szem lángja lobban közöttünk:
 bensőnkbe lobban setéten,
 bensőnkbe távoli földekre lobban,
 külsőnkbe lobban setéten,
 külsőnkbe távoli földekre lobban,
 oltár kövére lobban setéten,
 oltár kövéről távoli földekre lobban.
 Rálobban egy járókelőre
 s mint erős vihar fát ha tépáz,
 nyakát föld felé hajlítgatja.

Éa isten megpillantja szegényt
 s kegyes szívvel szent ételt rak elé,
 gyógyító írral kengeti testét
 s eltető áldást ekként mond fölötte:

„Ó, ember, te, istened hű fia,
 íme, szent ételt én raktam eléd,
 íme, tested írral én kengettem –
 nyugodjon el hát benned a kín,
 enyhüljön meg hát benned a fájás,
 élj boldogul, ne tévedsz el az ösvényt,
 az élet földjén járj s ne a halálén...”

Ó, ember, te, istened hű fia,
 a rossz pillantást, amely elborított,
 a rossz pillantást, amely földre sujtott,
 baltával Damu elriassza,
 bottal Gusira elhessentse!
 Mint víz-ár, mely égből földre zuhog,
 úgy szakadjon ki testedből a rontás!"

RÁOLVASÁSOK, VARÁZSMONDÓKÁK

I

Ó, te, aki megigéztél,
 ó, te, aki megátkoztál,
 ó, te, aki megbűvöltél,
 ó, te, aki megrontottál,
 ó, te, aki megkötöztél,
 ó, te, aki földre dobtál!
 Elsorvasztóm, elpusztítóm,
 kárhoztatóm, bemocskoló!m!
 Elmartál tőlem istent, embert,
 testvért, barátot,
 boldogot és boldogtalant –
 te juttattál az egyedülvalóság tömlőcébe!
 Jobb kezemmel megragadlak,
 s ballal korsómat emelve,
 kegyetlen sorsodat lecsukló
 fejedre loccsantom e vízzel!

2

Szín építette hajómat,
 szarvai közt hordja az oldódást;
 varázslóék ülnek rajta,
 boszorkányék ülnek rajta,
 hálóba került gonosz lelkek ülnek rajta.

3

Az álmok, az álmok,
 az élők hatalmas álmai!
 Az alvás leteperi az embert,
 mint az oroszlán,
 leveri az ember gyermekét,
 mint háló a madarat,
 gyolcsingként borítja be a bajnokot,
 csapdaként tartja fogva a herceget,
 kelepceként keríti körül az erőset.
 Ó, varázsló-ember és varázsló-asszony:
 álmotokat a tűz égesse meg,
 a tűzisten szórja szét,
 a tűzisten igya meg,
 a tűzisten lakjon vele jól!

4

Megrontóim fejére gyűljenek
 ezek az utcák és ezek a terek!
 A szent hely, az istenek ülőhelye,
 s minden pusztai és városi fenség forduljon ellene!
 Megrontóm legyen
 mint kutya a bot előtt,
 mint giliszta a göröngy alatt!
 Legyen olyan,
 mintha birkanyáj taposta volna le,
 és gázolt volna rajta keresztül!
 Amikor az utcán átalmegy,
 úgy pillantsanak reá,
 mint a szamár lábára!

.....
 Fúvassék el varázslata,
 mint a pelyva,
 hámoztassék le varázslata,
 mint a hagyma,

szakíttassék,
mint a datolya,
tőressék,
mint virágbuga –
Istár és Tammúz parancsolja így,
és Naná, a szerelem királynője,
s Kaniszurra, a varázslók hatalmas-erős úrnője!

5

Kötélbéklyót, vasbilincset rakok rátok,
így adlak át a pörkölő, megperzselő, megégető tűzistennek,
varázslóba belekapó, varázslatát elporlasztó tűzistennek.
Tűzisten, te megégető, gonosz rontásukat oldjad!

6

Éjjeli démon, éji boszorkány,
megrontásomra küldtek-e, mondd meg!
Ha igen, máris térj vissza ahhoz,
kinek rontásom jár az eszében!
Átkot gondolt ki, fogadalmat tett –
ám ezek által pusztuljon ő el!
Isten, király és királyi herceg dühétől vesszek: ezt szánta nékem –
ám csak hadd vesszen ő el ezektől!
Félelem, ínség, szívbeli bánat,
haragtartás és fájdalom átka,
s minden egyéb, mit veszttemre szerzett –
az ő fejére háruljon vissza!

7/a

Átok tört reánk a tenger mélyéről,
rontás hullott reánk az ég magasságaiból.
Dudvaként lepték el földünket az ártó szellemek,

miattuk támadt sóhajtasokat hurcolnak magukkal a négy égtáj
szelei.

Meggyötrik az embereket,
testüket sajtolják,
városon és falun riadalmat keltenek,
felnőttet és gyermeket nyomorúságba taszítanak.
Megkínózzák a férfiakat és az asszonyokat,
jajkiáltásokkal töltik meg szájukat.
Pusztító viharként mennydörögnek égen és földön;
örjöngést terjesztenek.
Oda sietnek,
ahol az istenek haragusznak,
öregbítve a bajt.
Egy embert, akitől istene elpártolt, megtámadtak,
s ruhaként földték el:
egész testét ellepték,
undorítóan benyálazták,
kezét-lábát megkötözték,
fölé guggoltak,
bőrét epével kenték be.
Átok és rontás nehezedett vállára,
keh és ökrendés gyöngítette mellét,
fekélyek és gennyes váladékok tömték el száját;
jajgatás és nyomorúság volt része annak az embernek.
Már-már teljesen megbolondult,
föl-le járt éjjel-nappal,
egy pillanatra se tudott megnyugodni.

Marduk isten reápillant,
s atyjának, Éának házába belépvén,
szól eképpen:
„Atyám, gonosz rontás ördöge szállotta meg azt az embert.”
Majd újra szól:
„Az az ember nem tudja, miért szenved!
Mitől gyógyulhatna meg szegény?”

És így válaszol fiának, Marduknak:
„Menj, fiam, Marduk!
Vidd el őt a megtisztulás házába!
Oldozd föl béklyóit, törd szét bilincseit!”

7/b

Lidérc támadott föl a tenger mélyéből,
kísértet szállott alá az ég magasából,
pokolsárként földünkbe a Megragadó előtört.
Félelmet lobogtat a négy szél,
a rettegés úgy terjed, mint a tűz:
hol itt, hol ott falvainkba harap,
városainkra strást sistereg,
csuklás, nyögés, jajgatás jár mögötte.
Kicsiny és nagy fut, sikolt, kiabál,
vagy csak áll, bénán s némán, mint a gúzsbakötött.
Felhők villámai öklelőznek,
véres záporok zúgnak-zuhognak,
hevítik és meghibbantják az észet.
Ahol az isten haragszik,
oda lohol, rohan a sok Gonosz:
bánat, baj, nyomorúság magja hull nyomukba.
Körülveszik azt, akit istene elhagyott,
erőnek erejével földrenyomják,
beborítják lepelként,
mérgeikkel töltik színültig,
két kezét elszáritják,
két lábát megsugorítják,
hólyagot húznak tagjain,
gennyet-húgyot rákennek,
torkát turhával tömik,
bőrét lázzal pörkölik,
mellét köhögéssel fullasztják el.
Véres hab veri ki száját,
szédül és reszket; sír és nyöszörög,

mint szélben lengő árnyék, elzuhan –
és ha lefekszik, akkor sem pihenhet,
éjjel-nappal forog csak, hánykolódik,
s végtére már ebként felüvölt.

Marduk pedig reátekint,
majd belépvén Éa házába
nagy fennszóval atyjához így kiált:
„Ó, atyám, Éa isten, halld meg:
lidérc támadott föl a tenger mélyéből!”
Imígy kiált másodszor is:
„Ó, atyám, Éa isten, halld meg:
lidérc támadott föl a tenger mélyéből!
Szólj: e szegény beteggel mit is tegyek?
Mivel enyhítsen teste-lelke kínját?”
Ezt feleli Éa Marduknak:
„Van-e hát olyan földön és egen,
amit csak én tudok, s te nem?
Fiam, Marduk, bizony, hogy nincs olyan!
Nem taníthatlak immár semmire.
Mindazt, amit én tudok, te is tudod.
No menj és tedd, mit a szükség parancsol!”

Gyűjts hét mérő tiszta lisztet.
Tiszta lisztnek fehér szütyőjét,
szütyő lisztjét vas-nyársra tűzzed.
Gyöngyszemnyi ércet vess a szütyőbe,
és az egészet nyállal keverd el.
Az embert, kin rontás fogott,
szütyő lisztjével kenegesd meg.
Vezesd el aztán szép tiszta helyre,
térdeljen le bokor tövében.
Olvass fejére bájoló ígéket.
Eridu átkát mondd a Gonoszra,
így a testből az kifut legottan.
Mérget a Mező Úrnőjére bizzad.
Ninkilim úr, az állatok királya,
temesse földbe a nyavalyákat.

Damu varázsló, titkok őrizője,
fordítsa Damu jóra a rosszat.
Gula, halottak feltámasztója,
e szegény embert kezével illesse.
Kegyess úr, Marduk, élők királya,
holtak hercege, fényre-vivője,
oldd ki ez ember átkának csomóját!
Szabaduljon meg bűneitől már,
bűn nélkül, büszkén, tisztán ragyogjon,
tejes köcsöggként fehéreljen.
Samas, az égi istenek atyja,
előttük-járó, fényes, hatalmas,
Samas, a földi ember vezére,
áldja meg immár áldó kezével!

Ez a ráolvasás

8

Miért űrjögysz? Ördög mart-e meg?
Azért dülleszted ki a szemed?
Attól tajtékos az állad?
Attól véres a szakállad?

Ördögödön hatalmam legyen!
Dülledjen inkább az én szemem!
Legyen tajtékos az állam!
Legyen véres a szakállam!

IMA GILGAMES ISTENHEZ

Ó, Gilgames,
Anunnakik bírása,
tökéletes király!
Előljárónk és bölcs főemberünk!
Kormányzója vagy a földnek,
mestere a mindenségnek,
bíró vagy te, isten vagy te,
mindent látsz és mindent hallasz!
Trónszéked köré sereglünk,
perdöntője annyi ügyünknek-bajunknak:
ítéleted másíthatatlan,
szavad megáll minden időkben!
Pillantásod csontig átszúr,
mérleget tartasz kezeden:
Samas nevében királykods,
Samas bízta rád a törvényt!
Herceg, helytartó, sok-sok főrend
térde-reszkette áll előtted:
veséjükbe látsz, megvizsgálod
bensőjük rejtett működését!

NINURTA MAGASZTALÁSA

Enlil erős fia,
elsőszülöttje,
tökéletes, hatalmas,
te, az Ésarából származó,
iszonyatossággal megtelt,
félelmetességbe öltözött;
ó, Udgallu, kivel csatában
nem szállhat szembe senki legyőzetlen,
fenséges úr az istenek között;

az Ékurban, az ünnepek házában
mindkét föld kimagaslik!
Atyád, Enlil, kezébe adta
a kormánypálcát, hogy uralkodj
az ég istenei fölött is,
a föld emberei fölött is.
Megigazítod a nem igazat,
megerősíted az erőtelent –
gondolsz az árvákkal, az özvegyekkel,
a tévelygőknek kezébe nyújtod.
A setét útra tértek testét
kiváltod az alsó világból;
a bűnnel béklyózottak lelkét
feloldozván, megszabadítod;
az istenükkel birkózókat
megbékíted uruk szívével!

A HALOTT A SÍRBAN ÉS A MÁSVILÁGI TÖRVÉNYSZÉK ELŐTT

I

A halott szól:
„Rajta, elindulok immár,
én istenem és uram!
Az Anunnakik elé igyekezem –
átallépek hát a sírokon!
Meg akarom ragadni kezédet
a nagy istenek színe előtt,
hallani vágyom ítéletedet,
át szeretném ölelni lábadat!
Fölgyújtottad a sötétség házát, Uram,
kivezettél a szükség és nyomorúság erdejéből.
Reám tekintesz az ínség országában,
vízzel és olajjal itatsz a szomszéd földjén!”

II

Fölkészülnek az útra,
vándorolnak az úton.
Isnikarrab s Lagamal megy elől.
Sugurnak a mélyben így ejti a szót,
a Mérő előtt így ejti a szót:
„Serpényőbe vetve, ők állanak, ők fekszenek ottan,
ők, akiknek sok földjük és jószáguk és vagyonuk volt –
párjuk soha-soha többé nem terem már!”
Sugurnak a mélyben így ejti a szót,
a Mérő előtt így ejti a szót.

III

Majd parancsot ad a halottnak.
A Mérő előtt a halott szól:
„Én jöttem alá, én kőszálok alatt,
ítélet nélkül, e halotti házban.”

IV

„Alapja megvetve a háznak,
az örök fekvőhely is készen,
megáll mindenha, köve jó kemény kő –
most még csak az van hátra, ó, nagy isten:
ítéletem komor szavát *te* mondd ki!”

V

Meghallgatván buzgó imáját,
az isten szól:
„Azt, amit kívánsz, teljesítem!
Sugurnak ketrecébe lépsz be,
Sugurnak italát iszod majd!”

EGY ASSZÍR HERCEG POKOLJÁRÁSA

Legelőször a Bölcshöz járult, szándékát értésére adta.
Azután legfőbb híveit és vezéreit egybegyűjtván,
vagyonának hű őrizését erősen lelkükre kötötte.
A kézművesek s pécek műhelyét szükség szerint ellátta minde-
[nekkel;

sörét, borát csapra ütötte, szétosztotta jó szolgálai között.
Szemrehányón tekintett le reá Samas égi, sugárzó udvarából –
ám ő lelkének nyugalmat parancsolt, szíve félelmét elűzte ma-
[gától.

Szándéka, mint kútban a víz, creiben úgy buzogott föl:
cifra öltözetét lehúzta, király-palástját levetette,
ő, ki azelőtt, mint a televényt, mint víz-öntözte, termő földeket,
úgy szerette az embert s a világot.
Épített egykor büszke palotát, színig megtöltvén arannyal,
[ezüsttel,

s az istenek lakóhelyét sok nagy kincssel ékesítette;
s most Ninuának – mivel a béke és igazság istene odahagyta
ez ősi várost – Ninuának nyugalmat s igazságot szerzett.
Antuhoz járult könyörögve, nagy fennszóval imígy kiáltott:
„Föld úrnője, Allatu, halld meg, pokolra leszállani vágyom!”
Aludni tért azután s imé,
látomás lobbant a szemébe: álmában pokolra alászállt.

„Túl a kapun, jaj, túl a kapun – iszony lakik ott a kapun túl!
Namtárt láttam, a föld vezérét; Namtárt láttam, a sorsteremtőt;
egy ember állott épp előtte. Baljával csapzott, lelógó haját,
jobbajával fegyverét markolta meg.
Felesége, Namtartu, kétfejű, emberlábú, emberkezű istennő.
A Halál emberforma isten:

két keze, mint az emberé – feje-lába kígyóra emlékeztet.
A Pusztulás istenének nyakán emberfej nőtt, keze is emberi
[kéz,

homlokdisze félelmetes-szép, lába madáréhoz hasonló –
jobb lábával a Kígyót letapodta.

Alluhappu, az oroszlánfejű négy kézzel fog, két lábbal,
[embermód lép.

Saghulhaza feje madárfej vadul csapkod kitárt szárnyaival,
lába, keze emberi kéz-láb.
Humut-tabal, a föld hajósa, fenyegetőn fönnhordja Zú-fejét,
négy keze és két lába emberi.
Bikafejű a bika-isten, két keze és két lába is emberi.
Oroszlánfejű a gonosz utukku, keze, lába akár a Zú madaré.
Egy vicsorgó oroszlán-isten két hátulsó lábán bőszen megült.
Namerim kecskefarú, kecskepű, ám keze, lába embermódra
[nőtt.

Nédu, a föld kapusa, oroszlánsörényű, keze emberé és lába
[madaré.

A Mindengonosz két fejfel riaszt:
ha eléd ugrik félelmetesen, saskeselyű és oroszlán tekint rád.
Lugalurra háromlábú szörny:
elülső két lába madárláb, az egy hátulsó éjszínű bikáé –
iszonyú fénysugárzás védi testét.

Láttam két istent – arcuk ismerős, bár a nevüket máig sem
[tudom –:
az egyik arcra-fejre-lábra Zú madár volt, a másik emberfején
[korona,
baljában az istenek kardja villan, jobbajában trónol vagy tizenöt
[isten.
Magam szemével láttam mindahányat; imát, könyörgést kiálték
[fülükbé.

Egy férfi, teste szurokfekete, mint Zú madaré, olyan feje, arca,
csupasz tagjait el náddal fődé, jobbajában zord íjat szorongatott,
baljában meg tűzlobogású pallost.
Amint szememet fölemeltem, Nergált láttam, királyi trónon,
fején korona ragyogott, két kezében egy-egy szörnyű isten-tör.
Kétfejű isten ő, előre-hátra lát,
villámokat sujt el haragja, jobbán s balján a hatszáz
Anunnaki.”

A herceget ijesztette a hely; amit látott, fogát megvacogtatta;
a félelemtől háta lúdbőrös lett.

mint pányva szárát megragadta, „Előrecsüngő hajamhoz kapott,
s magához rántott minden [erejével.
Tértem a félsztől összekoccant, iszonyú félelmetessége porba [sujtott.
Lábát csókoltama dühösistennek, könyörögve leborultam elébe.
Reám nézett, majd körbe-hordta szemét, fölemelte hangját [hatalmasan,
úgy vijjogott, mint a pusztító orkán.
Megremegett fejének éke is, s basmu-kígyóként felém [tekerődött.
Észrevette szívem rémületét ama férfiú, a náddal-födött,
Isum, az Úr tanácsadója, az élet kímélője, igazlátó,
s így kiáltott urához-istenéhez: »Ne öld meg őt, ó, föld királya!
Hadd vigye hírül parancsod szavát az országok minden [népeinek!«
S lám, az Erős haragja elmúlt, hullámozó kedve megcsöndesedett,
olyanná vált, mint mély tó tiszta tükre.
Így szólt hozzám Nergál isten:
»Vakmerőn asszonyomhoz könyörögtél, a lenti világ rendjét [megzavartad!
Most ímé, halld az Úrnő választ (parancsa köszálként [megálljon!):
Bibbu, a föld törhordozója Lugalsulu-nak, a kapusnak
adjon téged át! Aja vigyen ki a fényre Istár kapuján keresztül!
Ne hagyj el már engem ezentúl, s mindig-örökké veled leszek [én is!
Gonosz ítélet, szorongattatás, zendülés, ínség, hirtelen halál,
s más egyéb rossz, mi embert földre sujt bizvást elkerül, ha [engem követesz!
Aki nyugodni földbe tétetik, atyám pásztora pásztorolja azt,
Marduk e pásztor, istenek királya, a mindenbíró, a mindenható,
kihez a Samas ébredését vagy nyugvását látó országok vala- [mennyi sarja
jóillatú füsttel fohászkodik.
Valaki ha tiszteli Assur istent és ünnepeit jó renddel megüli,
mulatni az majd árnyas kertbe tér, fejér ruhában, fején virág- [fűzér!

Marduk hatalma óvja s védi őt,
egyet-földet beborító, négy világtáját betöltő,
örök-nagy, múlhatatlan erővel!
Annak teste majd lészen sérthetetlen, megsokasodnak ivadékai,
serege kikerüli a veszélyt, gonosz szándék el nem emésztheti.
Te, ki vagy A Tágas Fül Embere – kit tudóssá szavak tudása [tett,
bölcs hallgatás és bölcs felismerés – bátor lélek, a bűn útját [kerüld el!
Aki szavadra hallgat, célhoz ér; aki pedig ellened vétkezik,
Marduk nyila lesujtja nyomban azt!
Töviseként légyen a szívedbe szúrva ez a mondás – soha el ne [feledd!
Most pedig indulj, világodba térj meg, s várj otthon, míg [gondolkodom felőled!«
Így szólt. Vártam. Szívem remegett, mint a vért ontó férfié,
háncsköpenyében aki egymaga jár föl s alá;
mint a gyöngécske fattyué, kit az erősebb – A Térde Ura –
földhöz vág s eltapos.”
Mint a kisgyermek, a pöttömnyi ember, midőn remegve [anyjáért kiált,
a szíve úgy vert, majd kiugrott, ökredezett és maga alá piszkolt.
„Jaj, nem! Jaj, nem!” – fennhangon így kiáltott, s „Szegény [fejem!” reszketve nyöszörögte,
mint nyílvessző, csapódott ki az útra, meghengergőzött az utca [porában.
„Félelmetes volt, ami velem történt!” s „Szegény fejem” – [meg újra így kiáltott,
„Bizony, kétélű végzés lett a részem!”
Nergál és Ereskigál nagy hatalmát,
hogyan döntésük javára billenjen majd, bűgő kürtként hirdette- [magasztalta,
Assur fülelő népei előtt.
Azután a papok főjével – e tisztség reá apa-ágon szállott
és bölcseséggel Éa vértézé föl – a herceg, ajándékát átaladván,
a magasztalás dolgát megvitatta, s végtére is ekép döntött [szívében:

„Az eskü miatt a király nem árthat, el sem is nyomhat, meg sem
 [rövidíthet –
 cselekszem hát mindama dolgokat, amiket Nergál lelkemre
 [kötött!]
 Így szólt, a palotába lépett,
 mindent elmesélt sorra, ahogy történt, bizonyosságot tett sok
 [csoda dolgról.

TAMMÚZ-SIRATÓ

I

A mélyből jajszó gomolyog föl,
 fiamért a mélyből jajszó gomolyog föl,
 Damuért a mélyből jajszó gomolyog föl,
 a szentért a mélyből jajszó gomolyog föl,
 a virág-pompás cédrus alól, ahová temettem,
 Éannában a mélyből jajszó gomolyog föl!

Jajszó gomolyog föl a házért,
 jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl város-falakért,
 jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl a fákért, kiszült füvekért,
 jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl a megdőlt szárú, üszögös gabonáért,
 jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl szél-ki-bejárta üres kamaráért,
 jajszó gomolyog föl!

Jajszó gomolyog föl az apadt folyamért,
 jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl a beteg halakért,
 jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl a meddő-ölü földért,

jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl gyékényt nem termő nádasokért,
 jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl bokortalan pusztá helyekért,
 jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl tamariszkusztalan ligetért,
 jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl a kertért, méze-bora apadóban,
 jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl az ágyásokért, fűszereik fonnyadóban,
 jajszó gomolyog föl,
 jajszó gomolyog föl a világért, szép élete elhalóban,
 jajszó gomolyog föl!

II

A bömbölő bika nem él többé,
 a bömbölő bika nem él többé!
 Tammúz, a bömbölő bika, nem él többé,
 a bömbölő bika nem él többé!
 Férjem nem él többé,
 a bömbölő bika nem él többé!
 Férjem nem él többé! Egyedül maradtam!

Parancsolóm nem él többé!
 Dagal-usumgal-anna nem él többé!
 A mélység ura nem él többé!
 Bad-nagara ura nem él többé!
 Tammúz, a pásztor, nem él többé!
 Tammúz, az égi karám ura, nem él többé!

Tammúz, az ég királynőjének férje, nem él többé!
 Etura pásztora nem él többé!
 Gestin-anna anyánk fivére, nem él többé!
 Az uralkodó, akit mindenki fél, nem él többé!
 Az uralkodó, az ország ereje, nem él többé!

Elpihent delelő ökörként,
megfáradott báránként elnyugodott!
Elnyugodott delelő ökörként,
megfáradott báránként elpihent!

Sírházhoz járulok én, az özvegy,
erős férjem sírházhoz járulok én, az özvegy!
„Hol van a hős, Tammúz, jaj, hol van?” – kiáltom.
„Ételt nem eszem!” – kiáltom.
„Italt nem iszom!” – kiáltom.
„Ó, te szegény, jó emberem!” – kiáltom.
„Ó, én szegény, jó asszonyod!” – kiáltom.
„Férjed a hegyekbe vonult!” – kiáltják vissza.
„Tammúz a hegyekbe vonult!” – kiáltják vissza.
„Az erős megvakult a hegyek közt!” – kiáltják vissza.
„Az erős megnémult a hegyek közt!” – kiáltják vissza.
Az erősért, a hősért, egy-jó uramért,
kiért ételt nem eszem, egy-jó uramért,
kiért italt nem iszom, egy-jó uramért,
ó, én szegény, jó asszonyod, egy-jó uramért,
ó, én szegény, jó emberem, egy-jó uramért,
az erősért, a hősért, az ifjú Abuért, egy-jó uramért,
az erősért, a hősért, az ifjú Abuért, egy-jó uramért
történik ekként minden!

Tammúz, édes uram,
merre szállott el tekinteted,
a béke-hozó hova szállott?
Tammúz, édes uram,
merre szállott el kiáltásod,
az áldás-hozó hova szállott?
Szétszórt városaid kövein
kóbor ebek marakodnak,
közéjük a terhes felleg alól
dögön hízott keselyűk le-lecsapnak!
Pusztai szél omlasztja-repeszti a dúlt paloták falait.
Sírod fölött barna vihar süviti a görnyedő ég gyászdalait!

III

Mint katona őrhelyére,
úgy siet el Gestin-anna a pusztába:
„Ó, te pusztá vándora, ó, te pusztá vándora,
ó, fivérem, ó, te pusztá vándora,
az alvilág pusztaságán, ó, te pusztá vándora,
ó, fivérem, ó, te pusztá vándora!

Zokogj fügefá!
Zokogj cédrusfa!
Zokogj, tamariszkusz!
Cserjés ligetek, erdők, zokogjatok!”

BŰNJEGYZÉK AZ „ÉGETÉS” CÍMŰ RÁOLVASÁS-GYŰJTEMÉNYBŐL

Oldozzátok föl,
ó, nagy istenek,
istenek és istennők,
ti, a feloldozás urai és úrnői,
oldozzátok föl ezt az embert,
kinek istene:,
kinek istennője:,
ő maga beteg, nyomorult,
megszomorított, meggyalázott;
istene-megtiltotta ételt evett,
istennője-megtiltotta italt ivott;
„nem”-et mondott „igen” helyett,
„igen”-t mondott „nem” helyett;
ujjal mutatott felbarátjára,
hazug beszéddel vádaskodván;
sok nagy gonoszságot gondolt,
sok csalárdságot eszelt ki;

becsmérelte istennőjét,
 káromolta istenét;
 nem-jó szándékkal rosszat mondott,
 rosszat mondott, másodszor is,
 mások szájával rosszat mondatott;
 megkörnyékezővén bírakat, tanúkat,
 vesztegetéssel igaztalan pört nyert;
 sanyargatott egy szegény özvegyasszonyt,
 egy másikat kiűzött otthonából;
 fiút apától elszakított,
 apát fiútól elválasztott,
 leányt anyától elszakított,
 anyát leánytól elválasztott,
 nevelt-leányt nevelő-anyától elszakított,
 nevelő-anyát nevelt-leánytól elválasztott,
 testvért testvértől elszakított,
 társat a társtól elválasztott,
 barátot baráttól elszakított;
 a legyőzöttet fogságba vetette;
 setét, naptalan verembe taszítá
 a fogság házának lakóját;
 a megkötözött gúzsát föl nem oldta,
 sőt inkább még szorítóbb hurkot hurkolt;
 becsmérelte istennőjét,
 káromolta istenét;
 lelkét isten ellen való bűn nyomja,
 szívét istennő ellen való vétek terheli;
 megsértette nemző-atyját,
 testvér-bátyját lekicsinyelte,
 megharagította öregapját,
 testvér-nénjét elkeserítette;
 nagy helyett kicsit adott vissza;
 nem-voltra „bizony volt”-ot mondott,
 voltra „bizony nem volt”-ot mondott;
 bolondságokat fecsegett,
 szemtelenségeket művelt;
 hamis mértékkel, hamisan mért,
 igaz mértékkel, igazán nem mért;

rossz ezüstöt elfogadott,
 jó ezüstöt nem fogadott el;
 megtagadta örökösét,
 vér szerint való utódját kitudta;
 jogtalan határt határolt,
 jogos határt nem határolt,
 odábtolt mesgyecöveket;
 szomszédja házát elpörölte,
 szomszédjának asszonyával hált,
 szomszédjának vérént ontotta,
 szomszédja ruháiba öltözött;
 a jámbor ifjút elbolondította,
 a jámbor ifjút nem ruházta föl;
 megdúlta a családi fészket;
 bár igaz-szájú, ám hazug-szívű,
 nyelve alatt hazugság lakozik,
 szája „igen”, szíve pedig „nem”;
 fenyegetést, rémítést tervez,
 pusztítást, elveszejtést, rombolást;
 gyűlölködésre, gonoszságra készül,
 meglop, megrabol, fosztogat,
 vagy másokat bír rá, hogy azt tegyék;
 kezét gonoszságba mártja;
 szája förtelmességet szól,
 ajka indulatosságot;
 elméje nem-méltót gondol,
 tisztátalan dolgot jegyez meg;
 letér az igazság útjáról,
 a gonoszság útján halad,
 istentelenséget cselekszik,
 varázslást, bűbájt s más hasonlót — — —
 mert a tiltott rosszból evett,
 mert bűn, temérdek, nyomja lelkét,
 mert városa rendjét lábbal tapodta
 gyülekezetét megosztván,
 mert lázított az isten ellen,
 mert szívvel-szájjal hazudott,
 mert káromolta istenét,

mert az áldozatot gyalázta,
 mert – gúnyolva égre-nyújtott kezét –
 az imádkozót kinevette,
 mert feldöntötte az áldozó-asztalt,
 mert istenét és istennőjét megutálta,
 mert másoknak rosszul, rosszat beszélt,
 oldoztassék föl ez az ember:
 káromolt bár – de tudta nélkül,
 esküdött bár – de visszavonta,
 fogadkozott bár – meggondolta,
 tolvajláson rajt-kapatván, rettenésből esküdött,
 nagy szorultságban, szabadulás végett esküdött;
 óvó-istenére nyujtotta ujját,
 atyja és anyja óvó-istenére nyujtotta ujját,
 bátyja és nénje óvó-istenére nyujtotta ujját,
 felebarátja óvó-istenére nyujtotta ujját,
 az isten és a király óvó-istenére nyujtotta ujját,
 az Úr és az Úrasszony óvó-istenére nyujtotta ujját,
 s mindezt gyalázkodásnak miatta tette így;
 vérontásba tapodott,
 arrafelé járt, ahol vért ontottak,
 ami tiltott városában, azt ette,
 városának ügyeit elárulta,
 városának hírnevét bemocskolta,
 pártjára kelt a rontással nyűgözöttnek,
 ágyában aludt a rontással nyűgözöttnek,
 székében ült a rontással nyűgözöttnek,
 asztalánál evett a rontással nyűgözöttnek,
 serlegéből ivott a rontással nyűgözöttnek,

s most könyörög, könyörög –
 ágyban könyörög,
 széken könyörög,
 asztalnál könyörög,
 serleg átvevésekor könyörög,
 kőoszlop látásakor könyörög,
 íróvesszővel és agyagtáblával könyörög,
 mérőrudal és mérőedénnyel könyörög,

istállóban könyörög,
 jószág mellett könyörög,
 eke mögött könyörög,
 csatorna szélén könyörög,
 folyó partján könyörög,
 csónak farában, hajó tatján könyörög,
 napkeltekor és napnyugtakor könyörög,
 ég istenéhez, föld szentségéhez könyörög,
 Urunk és Úrnőnk templomában könyörög,
 városkapun belépven, városkapun kilépven, könyörög,
 úton utazván, könyörög,
 házban megszállván, könyörög,
 utcán járkálván, könyörög – – –

oldozd hát föl, Samas, te bíró,
 „Fönn és Lenn Ura”, oldozd hát föl!
 Te, istenek törvényhozója,
 királyok igazság-tevője,
 legfőbb ítéletmondó, oldozd hát föl!
 Oldozd föl, fő-fő tisztító-pap,
 oldozd föl, te, házunk ura,
 bűneink ura, Marduk, oldozd hát föl!

ADADHOZ

Az Ésarra szülötte,
 vitézlő hős,
 Adad,
 tüzek csiholója,
 fáklyák hordozója,
 villámok villámoztatója –
 hegyeket és dombokat rengetsz,
 szirteket rontasz le,
 fellegek futását kiméred,

elsujtod a menny köveit,
 szakadó vizeket zuhintasz,
 Adad, te, igen, te,
 fellegek futását kiméred,
 elsujtod a menny köveit,
 szakadó vizeket zuhintasz –
 kemény szavadra
 az ember fia megremeg,
 mező megrendül,
 föld megdörödülni,
 igen, Adad, igen,
 iszonyú kiáltásodra
 az ember fia megremeg,
 mező megrendül,
 föld megdörödülni –
 Anu ígét hirdeted,
 Anu szavával kiáltasz,
 testvéreid között erős vagy,
 Anunnakik között hatalmas:
 téged uralnak a csatázók!
 Vedd hát füledbe imámat,
 fohászaimhoz hajolj le,
 add, hogy napom békés legyen,
 hónapom örömmel teli,
 évem bőségtől roskadó!
 Szemem könnyörgőn rád vetem,
 istenségedhez fordulok!
 Én, Sarukkin, isten fia,
 fenségednek jámbor szolgája,
 alázatosan, kérve kérek:
 intő jeled, a Hold fogyatkozását,
 (Ab hónap 14-én esett)
 intő jeled, a félelmetes-rosszat,
 országomban s palotámban fordítsd javamra!

HIMNUSZOK ADAD VIHARISTENHEZ

I

Ha az Úr haragszik, az ég is belereszket,
 ha Adad haragra lobban, a föld is belerendül,
 hegységek dőlnek össze az ő haragja miatt.
 Ha ő haragra gerjed, ha ő felindul,
 ha ő dörög, ha ő üvölt,
 az ég istenei egyre magasabbra kúsznak-menekülnek,
 a föld istenei egyre mélyebb mélység mélyére merülnek;
 az ég udvarában elsötétül a Nap,
 rejtőzik a Hold is vastag felhők alatt.

II

„Villámló Iskur”
 a te neved, hatalmas isten,
 „Iskur, fenséges bika, villámló”
 a te neved, hatalmas isten,
 „Iskur, ég gyermeke, fenséges bika, villámló”
 a te neved, hatalmas isten,
 „Ennigi város ura, fenséges bika, villámló”
 a te neved, hatalmas isten,
 „Iskur, áradások ura, fenséges bika, villámló”
 a te neved, hatalmas isten,
 „Amanna úr ikertestvére, fenséges bika, villámló”
 a te neved, hatalmas isten,
 „Iskur atya, viharral tovaszálló”
 a te neved, hatalmas isten,
 „Iskur atya, forgószéllel forduló”
 a te neved, hatalmas isten,
 „Iskur atya, oroszlánon lovagoló”
 a te neved, hatalmas isten,
 „Iskur atya, ég tigrise, fenséges bika, villámló”
 a te neved, hatalmas isten!

Szavad szélteben, hosszában bejárja az országot
villámfényed ruhaként beborítja a földet,
dörgésedtől hegyek rendülnek,
reszket Mullil atyánk is,
ordításodtól fák ledőlnek,
remeg Ninlil anyánk is!

Enlil, fiát, Iskurt, ekként utasítá:
„Fiam, zivatar, te!
Körös-körül az egész látóhatárt betekintő,
villámszemű Mester!
Iskur, zivatar, te!
Körös-körül az egész látóhatárt beszáguldó,
villámszemű Mester!
Zivatar, te!

Ömlő vizekkel árasztod el a Hét csillag tűz-szekerét,
te, villámszemű Mester!
Zivatar, te!
Hangod az egész mindenséget betölti zengésével,
te, villámszemű Mester!
Követed, a villám, hadd villanjon át a sötétben,
zivatar, te,
villámszemű Mester!
Villámszemű, dörgő, dobogó, doboló fiam,
zivatar te,
előre hát, előre!

Ki állhatna ellene vad rohamodnak?
Ha az ellenség nemző atyád ellen gonoszat tesz –
ellenállhat-e majd haragodnak?
Te a kis köveket mesterien kezeled –
ellene állhat-e bárki kövednek?
Te a nagy köveket mesterien kezeled –
ellene állhat-e bárki kövednek?
Sujtsd el mesterien a kis köveket s a nagy köveket,
találd fejen őket,
jobbod szórja szelekbe a bűnösöket,
szórd szét, igázd le, taposd földbe őket!”

Hallja Iskur atyja parancsát,
nemzője szavát érti Iskur:
házból kirohan, zúgó viharként tovatűnik,
házból, városból kirohan,
bömbölő oroszládként tovatűnik,
házból, városból, országból kirohan,
s tomboló zivatarként az ellenségre zúdul!

„UM-NAPISTI” TANÁCSAIBÓL

Kevés szóval élj: ne fecsegj összevissza!

Részrehajló embertől sose kérj tanácsot!

Nem érsz célt, ha ügyedet kicsinyíted!

Ha bölcs vagy, ésszel élj, jól sáfárkodj a szóval,
okkal nyisd föl a szád, óvatosan beszélj –
ígéidet úgy mérd, mint drágaköveket,
melyeknek értéket épp ritkaságuk ad!

Sértőt, gyalázkodót messzire elkerülj,
s magad se szólj soha félvállról senkihez!

Maga fejére hoz az szégyent, aki sokat fecseg!

Perlekedők közé soha ne vegyülj,
környékét is kerülj el a veszekedésnek!
Cívódásukban bírójukká tesznek,
viszályukban tanúként megidéznek!

Tanúként cipelnek perükbe,
bár semmi közöd az egészhez!

Veszekedéstől úgy félj, mint a tüztől!

Ha *te* veszekszel, oltsd el haragodát;
veszekedés a jog megtiprója;
védősánc – de olyan, amely az ellenség gyöngéjét keríti körül:
csak aki lerombolja, gondol a barát dolgával!

Ne tégy rosszat ellenségeddel!

Rossz tett helyébe jót cselekedjél!

Ellenséged iránt irgalmas légy!

Igazságos légy még azok iránt is,
akik bántanak és szorongatnak!

Ám hadd örvendjenek csak fölötte azon,
hogy te a rosszat jóval fizetted vissza!

Soha ne járj a rosszak tanácsán!

Halld meg a szíved ságasait:
gőgösen fölöttük állván, őket meg ne vessed –
ott fenn az isten, istenük, haragszik,
Samas haragszik – bízd csak rá a bosszút!

Kenyeret szelj az éhezőknek,
bort tölts a szomjúhozónak,
a szűkölködőt fölruházzad,
tiszteld az alamizna-kérőt –
ott fenn az isten, istene, örvend,
Samas örvend – jóval fizet a jóért!

Segíts a segítség-kérőn,
tégy jót mindig-örökké!

Szolgáidat túlságosan meg ne terheld!

Feleségül örömlányt el ne végy –
ezerszámba volt szeretője;
papnőt se végy –
istenére ügyel csak;
szajhát se –
bárkivel bujálkodik;
mindezek csupán bajt hoznak fejedre!

Veszekedés közben megátkoz,
alázat szívében nem lakozik.

Veszélybe jutott a házad,
mutass ajtót a baj-hozónak –
fülével ügyis kifelé figyel,
az idegenek lépteit lesi!

Mocskos beszéddel szádat meg ne fertőzd:
tisztá legyen szavad, gondolatod!

Gonoszat ne szólj soha senkiről:
csak szépet és jót, bárki kérdez is!

Aki mocskosan beszél, gonoszat szól,
a bosszúálló Samas annak fejére hág!

Nyelvedre béklyót rakj, szádra lakatot tégy:
a felrobogó szokat tanuld meg visszafogni!
Sok hirtelen beszédet örömet visszafívnál –
csakhogy lyukas diót ér a kései okosság!

GONOSZ LÉLEK ELÜZÉSE

Ó, Samas, gonosz etimmu üldöz engem
hosszu ideje már,
belém csimpaszkodik, nem hágy magamra,
minden nap kergetvén kerget,

minden éjjel ijesztgetvén ijesztget,
 soha nem tágit mögülem,
 testem szőrét égnek mereszti,
 homlokomat árnyékokkal elborítja,
 szemem tükrét félelemmel beleheli,
 hátamat fölpúposítja,
 húsomba mérget csöpögtet,
 derekamat nyomorékká nyomorítja –
 lett légyen bár családom és rokonságom etimmuja,
 vagy olyané, aki orvul pusztult, gyilok által,
 légyen bolyongó etimmu, vagy más egyéb
 nyugtalanul föl-le járó:
 Samas, én őt arcod elé megidézem,
 s ruhát felruházására,
 sarut felsaruzására,
 csöbör vizet, megítatni,
 lángoslisztet, megetetni
 tettem ki, hogy békén hagyjon,
 napnyugat felé elmenjen!
 Nédunak, a földalatti sötét mezők őrzőjének,
 Nédunak, a sötét mezők őrzőjének adom őt át:
 Nédunak lenn gondja lesz rá,
 reteszt tol az ajtajára!

VARÁZSLÁS DÖGVÉSZ ELLEN

Csönd terül szét már a mezőkön –
 bezárulnak a föld kapui;
 feszülnek a zárógerendák –
 hallgatnak a föld istenei.
 De tárva-tárt a mérhetetlen égbolt!
 Ó, ti, éjszaka erős istenei, kegyosztó pillantásúak,
 ragyogjatok föl, éjszaka istenei, fényes csillagok!

Nyilas, Göncölszekér, Szekércsillag,
 s ti még, éjszaka istenei, éjszaka istennői, valahányan,
 ragyogjatok föl, legyetek segítségemre!
 Déli szél, keleti szél, északi szél, nyugati szél –
 induljon ide mind!
 Jöjjön Ninszianna, az úrnő
 s kövessék csillag-fiókái!
 Én, ki istenségek ismerője vagyok,
 értelek és szívből magasztallak benneteket.
 Öröktől fogva tiétek a jóindulat,
 erő, hatalom, élet a tiétek!
 Tőletek függ szabadulásom
 bajból, haragból, rontó pillantás hurkából –
 hallgassatok meg, ha kiáltok hozzátok,
 vegyétek fontolóra kérésemet,
 teljesítsétek kívánságomat,
 s én is hét, tányérnyi kenyérrel, sörítallal,
 édes harapnivalóval tisztellek majd benneteket!

Ha dögvész fenyeget,
 fa tüze fölött mondd el a varázslást!

NINURTA ÁLDÁST MOND A DOLERITKŐRE

Doleritkő, te, aki harcomban
 egyszál-egyedül vívtál mellettem,
 te, aki sűrű, felszálló füstként
 ellenségemet beborítottad:
 kezéd reám te sose emelted,
 fejed lázadón föl sose szegted,
 zendülők közt is hívem maradtál!
 „Az Úr vitéz csak!” – azt kiáltottad;
 „Enlil fia, Ninurta,
 kicsoda méltó hozzád,
 a kegyes úrhoz?!” – azt kiáltottad.

Északi földből
 fejtsenek ki téged,
 Makan hegyéről
 hozzanak le téged!
 A kemény ércet
 bőrként hasítsd el!
 Urad vagyok én,
 vitéz karomhoz
 pompásan illesz!
 A föld királya, nevét akarván
 megragyogtatni messzi napokban:
 kőbe véseti hű képemását,
 jelt hagyván vele örök időkre --
 az ilyen király Éninnu fényes
 ünnepet őrző, szűz templomában
 oda, ahol vizet inni hajólnak:
 a legfőbb helyre – téged helyezzen!

VARÁZSMONDÓKA FOGFÁJÁS ELLEN

Anu órjas eget teremt.
 Ég igen nagy földet teremt.
 Föld nagy folyóvizet teremt.
 Folyó kis csatornát teremt.
 Csatorna csöpp mocsárt teremt.
 Mocsár pici férget teremt.

Féreg sírva fut Samashoz,
 Éa előtt könnye csordul:
 „Ennem ugyan mit adsz nekem,
 innom ugyan mit adsz nekem?”

„Enned érett fügét adok,
 innod lágy barackot adok!”

„Érett fügét ne adj ennem,
 lágy barackot se adj innom!
 Emelj inkább tenyeredre
 s tégy az íny és a fog közé!
 Hadd igyam az ínyből a vért,
 hadd egyem a fog gyökerét!”

(– Szúrd be a tűt, kapd el a lábát!)

„Ládd-e, gonosz, pici féreg,
 Éa bosszúja emészt el!”

SZERTARTÁS AZ EUFRÁTESZ PARTJÁN

Nagy folyó! Teremtő folyó!
 Szent bölcsője mindennek, ami él!
 Medred az istenek ásták,
 ők ültették el partodon a jót!
 A tenger ura benned lakozik,
 Éa benned lakozik –
 övé a te fenséges áradásod!
 Itélet-hömpölygésű, vad, tüzes víz –
 Éa és Marduk tett ilyen né!
 Az ember sorsát is te görgeted,
 tisztító, szabadító, szent folyó!
 Mossa el hát vized a rontást!
 Nyavalyámat mind idehoztam –
 vennéd vissza partodra,
 hadd tűnjön el medredben,
 hadd tűnjön el mélyedben!

PÉLDABESZÉDEK

Régi példaszó mondja:
Neked is át kell menned az alvilág folyóján.

Mikor a fazekas kutyája az égetőkemencébe szabadult,
mind megugatta az edényeket.

Félrelépett asszony szavát
férje a törvény kapujában hallja meg.

Tavaszi gyümölcse – gyász gyümölcse.

Hogy nyugodt alvásod legyen,
pontosan végezd a dolgot!

Párház nélkül lett terhes –
evés nélkül lett kövér.

Az erős munkája bérét,
a gyöngye gyermekei árát eszi meg.

Cifrán öltözik, a köszönést se fogadja –
nagyon jól mehet már a sora!

Kőből és szurokból épített házban ülök:
s egyszerre csak egy marék agyag hull a fejemre.

A holnap is, akár a tegnapi.
Ugyanaz minden nap, mint a tegnapi élet.

Inkább újra-raknék egy bedőlt kemencét,
semminthogy téged megváltoztassalak.

Elmégy és elveszed az ellenség földjét –
eljön az ellenség és elveszi a te földedet.

Akit szeretsz,
annak igáját is húzod.

Gyürkőzz neki –
isten is megsegít.

Ha rosszat teszel barátoddal,
mit cselekszel majd ellenségeddel?

Nem dárda, nem fal, nem zár, nem vagyon –
csak isten óv meg a veszedelemtől.

Az okos egyszerű vászonnal fűdi be magát,
az ostoba pompázó köpenybe öltözik.

Halálos beteg vagyok: „Mindent fölélék!”
Meggyógyultam: „Takarékoskodom újra!”

Fösvénység? Mire jó az?
Gazdagság? Mire jó az?
Szüzesség? Dehogyan őrizgetem a...-t!

A legmagasabb fal se tartóztatja föl az éhes gyomor vakmerését!

Nép király nélkül:
nyáj pásztor nélkül.

Legyen urad, legyen királyod –
de a főnöködtől féljél!

Ha férje-ura tehetetlen –
bizony, csak szolgáló az asszony!

Elhagyta a várost,
hogy megtekintse az országot.

Szavam megkülönböztet az emberektől –
szavam az emberek közé sorol.

Ne egyél zsírosat,
nem sz. . . . véreset!

A tél gonosz.
Értelme csak a nyárnak van.

Árnyékom, az üldözőm,
íme, utolért.

Ember – az isten árnyéka.
Szolga – az ember árnyéka.
De a király – az isten tüköre!

Ragyogó arccal járn-kelni,
vagy épp borús homlokkal, magunkba-süppedten kóborolni –
nem emberi, méltatlan hozzánk!

A hús – hús.
A vér – vér.
A másik – másik.
És az idegen is mindig idegen.

A királynak szánt adó –
a főpohárnok haszna.

A barátság felbomlik,
az üzlet örökre szól.

TRÉFÁK

I

A disznó értelem nélkül szűkölködik,
moslékot habzsol, pocsolában fetreng.
Mit neki a dicsőség! Így böfög:
„Disznó, én, örömezt disznólkodom!”

II

Az egér – patkány elől futván –
a kígyó barlangjába téved.
Ó, borzalom! De máris észbe kap.
Foghegyről rászól a kígyóra:
„Üdvözlétét küldi a bűvölő!”

III

Adad dörgött-dübörgött, majd szerényen
harsogta Marduk sajduló fülébe:
„Dir, dur, egy kis dalt
dúdolgatok én is!”

IV

Mikor a kankutya szukájára mászott,
pofája is égett, szeme is sugárzott.
De mikor lemászni akart róla, bezzeg:
pofája nem égett, szeme sem sugárzott –
egy másik része meg szörnyen fájni kezdett!

V

Futtában a kaput elvétette a farkas.
Szegény fejét most a disznók is megüzik!

VI

Amely kutya nem áttal benn lakni a házban,
rácsok mögé kerül, hideg kövön alszik!

VII

A szemfényvesztő jobbra-balra kacsint,
törvényt ha tesznek, a bírót becsapja –
ám Samast ő se vezetheti félre!

VIII

A fölgerjedt mén meghágta az öszvért
s míg az ficánkolt, ezt súgta fülébe:
„Vigyázz, a csikónk tüzes legyen, mint én!
Jaj neked, ha ló helyett szamarat szülsz!”

IX

A szúnyog – zim, züm – ideszállt, meg odaszállt,
s egyszercsak épp alatta cammogott el
az elefánt.
Szúnyogunk gondolt egy nagyot,
hurkot röpült az óriásra
s temérdek hátán megkapaszkodott.
Szótlanul cammogott az elefánt.
A szúnyog sanda képet vágott,
mérlegelte a némaságot,
végre megszólalt, nem bírta tovább:
„Bocsánat, ha tán megterheltelek!
De ha nincs nagyon ellenedre,
édes bátyám,
az itatóig elmennék veled!
Onnantól már nem terhellek tovább!”
„Kisöcsém!” – így felelt az elefánt –
„szúnyog legyek, ha megértem, mi bánt!
Hiszen én azt se vettem észre,
hogyan rajtam ülsz –
és azt se fogom észrevenni,
ha elröpülsz!”

PESSZIMISTA TÖREDÉK

Istenhez ha méred . . .
.
örömet ad
bizony csak por
máris vége
visszatér az agyagba
tűz hamvasztja el
nem élhet a napok végezetéig.
Született ember még nem jutott örökkévalóságra,
elpusztul a halandó, minden művével egyetemben.
Ezért hát gondold meg te is,
imádkozzál szívből naponként,
buzgón fohászkodva borulj le nemző istened előtt,
buzgón könyörögve borulj le oltalmazó istennőd előtt,
helyezd áldozatodat városod istenének és istennőjének lábához,
jószágodért könyörögj,
birtokodért imádkozz!
Jámborságra oktasd elsőszülött fiadat és leányodat,
alázatosságot olts beléjük!
Távoztasd el szíved rossz álmait,
keserűséget, panaszt messze űzz:
keserűség, panasz álmod fogad,
és az álom megrontja szívedet.
Szabad szívedet ne béklyózza gond-bú,
tested, orcád ne vessen!

PANASZOK ÉS NYUGTATÁSOK

I – Jöjj hát, ó, bölcsék bölcse, hadd beszéljek veled,
lépj közelébb, hadd valljak neked gondjaimról!
Beszédemet ha meghallgattad,
gondjaimat ha elűzted,

keserű szívem megédesedik,
s én örökkön-örökké magasztalak és áldalak!
Mert van-e a bölcssek között oly igen bölcs,
aki bölcsőbb volna nálad?
Mert van-e a tiszteltektől olyan igen nagyon tisztelt,
aki tiszteltebb volna nálad?
Van-e olyan tanácsadó, rajtad kívül van-e még egy,
kivel búmat megoszthatnám?
Balsorsom beteljesedett. Lélegzésem
akadozik, a szív nyomorúsága fullaszt.
Legkisebb fiú vagyok. Jó atyám
rég elhagyta már az élők világát.
Anyácskám, drága jó szülő-anyám is
a „visszatérés-nélküli-földre” költözött.
Atyám, anyácskám elment, íthagyott,
s én gondom-viselő nélkül maradtam.

II – Megszomorítod lelkemet,
szegény, szegény barátom!
Miért is felhősödik el
ragyogó orcád, fénylő homlokod?
Rosszul gondolkodol,
kedves társam!
Éles ítéletedet
hibbantagyúéhoz teszed hasonlatossá!
Nem-változó törvény ugyanis,
hogy atyáink a halál ösvényére lépjenek.
„Átkelnek a Hubur folyón” –
így tartja a régi szólásmondás.
Járj-kelj csak a világban,
nézz csak szét az emberek között:
szerethetik bár a szegényt is,
de vajjon tisztelhetik-e úgy, mint a gazdagság urát?
Az elhízottat, a tejben-vajban fürdőt, ha tisztelik is,
de vajjon szerethetik-e?

Bizony mondom: aki az isten kedvében jár,
az szerez védő szellemet,
aki az istennő előtt megalázkodik,
az dúskál a vagyonban.

III – Ó, barátom, csermely a szíved,
soha ki nem apad forrása;
vagy még inkább áradó tenger,
soha, soha sincs apadása!
Kérdést intéznék hozzád,
figyelj szavamra,
hajtsd hozzám füled,
halld meg, amit mondok!
Testem megrokkant,
lesoványodott,
erőm elgyöngült,
oda régi kedvem!
Hamvába holt ereim tüze is,
derekam keménysége tovatűnt,
tíblábok, nem találok helyem,
árnyékomma lett a sóhajtozás.
Szántóföldem bár jó gabonát terem,
nem lakat jól a foszlósbélű kenyér,
gyümölcsösöm bár jó szőlőt terem,
nem oltja szomjam a vízzel kevert bor.
Van-e boldogság? S van-e boldogságban-bizonyosság?
Kérlek, világosítsd meg elmém!

IV – Visszafojtom szavaimat,
ajkam zárát vonakodva nyitom ki.
Amít beszélsz,
fecsegéshez hasonlít.
Gondolataidat felkavarod,
összetöröd vized szép tiszta tükrét.
Nem-lohadó vágyakozásod,
meg-nem-szűnő óhajtozásod
a szélvédett öböl után, enyhet adó, árnyékos part után
imáid árán teljesül.

Elfordul tőled az istennő?
 Hozzád hajlik újra, ha megköveted!
 Kegyelme udvarán kívülrekedtél?
 Befogad újra, ha megkérleled!
 A könyörgőt, a buzgón leborulót,
 ki benne Igazság Jelét imádja,
 megsegíti az istennő mindenkor,
 elárasztja sokféle jóval.

V – Okulok szavadból, barátom,
 bölcsességet tanulok tőled.
 Ígéid mélysége megrendít,
 erősíti s nyugtatja szívemet.
 Jöjj hát, hallgass meg, kérve-kérlek,
 hadd soroljam el valahány keservem!
 Gondolj csak a gyorslábú vadszamárra,
 ahogy le s föl nyargal a pusztán –
 vágtaja közben az isten neve
 vajjon eszébe jut-e a Rohanónak?
 És az ordító oroszlán,
 bár a véres húst föl zabálja,
 áldozik-e vajjon belőle,
 hogy engesztelje az isten haragját?
 Vagy a Szerencsés, a Föld Hörcsöge,
 gondol-e arra, míg vagyont gyűjt,
 hogy színaranyban, színezüstben
 lerója Máminak adóját?
 S én nem áldoztam-e naponként?
 Nem könyörögtem istenemhez?
 Hányszor kiáltottam nagy fennszóval,
 hányszor dicsértem az isten nevét!

VI – Pálmafa vagy, kincset érsz,
 ó, barátom!
 Te minden bölcsességgel ékes,
 arany-gyémánt ékszer, teljes Ragyogó te!
 Megállasz rendületlenül, akár a föld –
 ám az isten szándéka változik.

Gondolj csak a gyorslábú vadszamárra,
 ahogy le s föl nyargal a pusztán –
 a gyorslábúnál még gyorsabb nyilvessző
 a pusztaság Rohanóját legyőzi!
 És az ordító oroszlánt,
 a véres húst ha föl zabálta,
 várja legott a megásott verem,
 és ő tárt sírjába belézuhan.
 Vagy a Szerencsést, a Föld Hörcsögét,
 míg vagyont gyűjt s nem gondol Mámira –
 nem is a sorsa-rendelte napon,
 sokkal előbb már, tűz hamvasztja el.
 Miért vágyódnál járni útjukon,
 ha már nekik is vesztüket okozta?
 Szállj magadba inkább s keresd az isten
 örökkévaló teljes bölcsességét!

VII – Északi szél az elméd, ó, barátom,
 kedvező szél, kellemetes a népnék.
 Megköszönöm, köszönve köszönöm
 a jó tanácsot, amit adtál!
 Egyetlenegy szót, egyetlenegy hangot
 mégis hadd szóljak még előtted.
 Aki sem istent, sem embert nem ismer,
 bizony, az jár a siker útján,
 míg az isten-magasztaló, ember-tisztelő
 elszegényedik, megaláztatik.
 Zsenge ifjúságom idejétől
 az isten parancsát követtem,
 meghajtott fővel, sóhajással
 kutattam istennőm szándékait.
 Mégis, mi jutott osztályrészemül?
 Igavonás csak és semmi más!
 Szegénységgel vert meg az isten,
 mivel neki, úgy látszik, egyre megy!
 Feljebbvalóm hóbortos ember,
 előljáróm is félkegyelmű.

Magas polcra kerül a hitvány,
s én alávettem a porba.

VIII – Barátom! Tágas fülek embere, bölcs szóra figyelmes!

Megállj csak!

Helytelenül gondolkodol!

Illetlenséget cselekszel!

Lázadsz az isteni rend ellen, sértegeted az isten rendelését,
erre visz rá májad működése.

Tagadod az istennő kormányzását,
erre buzdít szíved haragos kedve.

De gondold meg, mily távoli az ég –
s még távolibb az isten terve, gondja!

De gondold meg, mily végtelen a tenger –
s még végtelenebb az istennő hatalma!

Ha kedvük tartja,
igazságosak,
s módjukban-jogukban áll
gonoszat forralni is!

.

XIII – Ó, hadd rontsam le házamat,

veszítsem el vagyonomat,

isten törvényeit hadd szegjem meg,

hadd hágjam át parancsait!

Levágok egy szép hizott borjút,
s húsát megeszem mind egymagam!

Útra kelek,
messzire megyek,

kutat ások, úgy bizony,
és vizét elfolyatom!

Kóborolok tolvajként, titkosan,
az utcákon, a tereken,

besurranok az őrizetlen házba,
s ami megtetszik, elviszem.

Éhesen föl-alá kószálok,
lesben állok a sarkokon,
sötétben véren szerzem meg a zsákmányt,
világosban elkoldulom!

XIV – Barátom, eszed tilosba tévedt!

Miért is tennél úgy, mint mindenki más?

Vágyaidat zabolázd meg erősen,
elméd kantárát fogd rövide!

XVII – A király fiát

fehér gyolcs fedi,

a koldust meg

fekete rongy borítja.

Bizony mondom, árpakenyéren él

a kincseskamrák őrizője,

bár sáaranyat méreget

és ezüstöt hordoz a vállán.

Lapulevél annak ebédje,

ki másnak ízes pecsenyét süt;

ám a vagyon beteg ura is

többször sovány falattal kell beérje.

XX – Józan eszed

ugyancsak elbolyongott,

megfontolásod

mértéket veszített.

Miért nézed le a törvényeket,

a szokásokat miért gúnyolod?

A gazdag süveget visel,

hogypielne hát fején kosarat?

Méltósága súlyát hordja csupán.

Az, akit bölcsnek tartanak,

bár a gazdag után következik,

mégis tisztességet szerkezhet.

Töltsd be hát az isten törvényét,
tartsd meg parancsait!

XXII – A csirkefogó...

akit felmagasztalsz,
kinék utcákon, tereken kódorgását dicséred –
a csirkefogó képét távoztasd el!
Istentelen, aki a másét
elkívánja, erővel elveszi;
az ilyen testét halálosztó fegyver
járja előbb-utóbb át.
Neked, ki most isten nélkül élsz,
jut-e boldogság osztályrészedül?
Bizony, hogy nem! De ki az isten igáját vonja,
örül, dúskál, szerencsésen él.
Hívogasd hát az isten jó szelét,
s amit vesztettél esztendőik során,
szempillantás alatt visszanyered!

XXIII – Keresztül-kasul jártam a világot,
sok mindent láttam, sok mindent hallottam.

Isten nem állja útját
a gonosznak!
Hajót von az apa,
parti kövek közt meg-megbotlik,
míg a fiú bársony-selyem párnákon
nyújtózik a hajóban.
Oroszlán-lépésekkel jár alá s föl
az idősebb, a rangosabb testvér;
öccsét még az is boldoggá teszi,
ha öszvért hajcsárolni fölfogadják.
Böleynként megszegi husa fejét,
bődülve öklel az elsőszülött,
a kisebbik fiu pedig
jámborul alamizsnát osztogat.
Gyarápított engem az érdem,
hogyan isten előtt meghajoltam?

Még mélyebb sorba aláztam magam,
mint ahol tartok igazság szerint.
Aki magát meg nem alázta,
töredelmes szívemmel visszaél.

XXIV – Tiszteletes bölcs,

tudás kútfeje,
tested gonoszkodik,
gyalázod az istent.
Mondottam már: az isten szíve
mint a távoli ég;
a halandó ember előtt
megismerése rejtve marad.
Bár mindönket
Aruru keze gyúrt,
az előkelő születésű
különb a többinél.
Az alantas elsőszülött
fia is alacsony sorban él,
de kései sarjuk talán
kétszer annyira viszi majd.

Vagy két testvér közül az egyik
mérhetetlenül ostoba,
a másik meg érdemes, bátor,
ragyogó elméjű, bölcs férfi.
Ezért azt mondom: az isten szándékát
bárhogy vizsgálja, meg nem érti ember!

XXV – Nyisd ki füled ajtaját,

figyelj szavamra,
oszd meg gondjaimat velem
uram, barátom!
Magasztalják annak nevét, szándékát,
aki a gyilkolást megtanulta,
de kígyót-békát kiáltanak arra,
aki bűn nélkül való, tisztaszívű.

Törvénnyel igazolják a gazembert,
 megerősítik jogtalan jogában,
 de a törvénytisztelőt, jog-nem-sértőt
 igazában is háborgatják, üldözik.
 A gazdag, noha vagyona temérdek,
 új rablásokkal gyarapítja folyton,
 de akinek nincs betévő falatja,
 annak üres kamráját is kifosztják.
 A hatalmasnak kést szánnak szívébe
 háta mögött, szemtől-szembe dicsérik,
 de a rosszra erőtelennel
 nem is gondolnak, azt csak eltapossák.
 Ímé, engem is, szegény elesettet
 üldöz a gazdagság ura!

XXVI – Narru, az istenek királya,
 az ember ura-teremtője,
 a fejedelmi Zulummaru,
 aki az agyagot kigyúrta,
 s Mámi királyasszony-anyánk,
 aki emberré formált bennünket,
 bizony, hízeltetés, képmutatás
 magját hintette szívünkbe.
 Hazugsággal s nem igazsággal
 töltötték bennünket színültig.
 Ki ne dicsérné a gazdagokat,
 jószágosaknak nevezve őket?
 „Ez a király?” „Sokáig éljen!”
 mondják és máris hívél szegődnek.
 Becsapják, kirabolják, följelentik
 az igaz embert, meghurcolják,
 rágalmakat szórnak reá,
 elvesztésére szöveteznek.
 Gonoszok véle gonoszkodván gonoszkodnak,
 védelmére kelni senkise mer,
 megsemmisítik tűzzel-vassal, erővel-hatalommal,
 mint a fényesen föllobogó lángot, kioltják!

XXVII – Beh kedvellek, ó, barátom, beh szeretlek,
 mivel oly igen-nagyon érzed fájdalmaim súlyát!
 Segíts rajtam! Mert hiszen jól tudom,
 nagy sérelem ért engem életemben.
 Noha bölcs és alázatos szívű,
 jóra termett és tiszta vagyok én,
 soha, soha nem állott mellém senki,
 segítséget, vigaszt sohase kaptam.
 Most behúzott nyakkal koncsorgok
 városom terein, utcáin,
 fejem szomorúan lekókkad,
 tekintetem a földet söpri.
 Szavam régtől nem hallatom,
 elfojtom sóhajtasomat is,
 imát se mondok, szolgaként lapulok
 társaim gyülekezetében.
 Segítsen hát meg, ha irgalmat ismer,
 az én istenem, hajoljon le hozzám,
 gyógyítson hát meg, ha kegyelmet ismer,
 az én istennőm, édesítsen magához!
 Samas pedig, a népek pásztora,
 istenhez méltó módon pásztorkodjék!

VÉGE

ISTÁRHOZ

Milyen jó is tehozzád könyörögni!
 Milyen jó, ha te meghallgatsz!
 Pillantásod – fény,
 rendelésed – meghallgatás!
 Szánj meg hát engem, Istár,
 rendeld el boldogságomat!

Nézz reám kegyesen,
 fogadd el könyörgésemet!
 Útadat követtem –
 bár lelke javára válnék!
 Istrángodat megragadtam –
 bár szívem javára válnék!
 Igádat húztam –
 bár találnék már nyugodalmat!
 Vártam jöttödre –
 hadd legyen igaz már a békém!
 Vigyáztam fényességedet –
 hallgass meg hát és szeress engem!
 Szemem ragyogásodra függesztettem –
 derüljön hát fény az én orcámra is!
 Királynői trónod előtt leborultam –
 őrizd meg hát egészségben, épségben!
 Ajándékozz meg jószándékú óvó-istennel,
 (előtted jár s lesi parancsod!)
 ajándékozz meg jóindulatú óvó-istennővel,
 (mögöttes jár s lesi parancsod!).
 Jobboddal gazdagságot adj,
 baloddal minden más szerencsét!
 Jósortomat nagy fennszóval kiáltsd el –
 s parancsoló szód sziklaként megálljon!
 Mindazt, amiért könyörögvén könyörgök,
 teljesítsd *így*, ahogy szívem kívánja!
 Hosszabbítsd meg életem napjait,
 tarts meg nyugalomban, békében –
 s én istennőiséged hatalmát
 továbbra is fennen magasztalom!

.....

KÖNYVTÁRI KATALÓGUS SZERELMES VERSEK KEZDŐSORAIVAL

Buja pásztor, utánad kiáltozom
 Úgy, pásztorom, lépj csak be a szerelem házába
 Örülj, vígadj, szerelmes kicsi párom
 Álom, hagyd el, szeretőm öle nagyobb feledést ad
 Félelmetes az istenek között
 Fölragyogsz, mint a hajnal csillaga
 A vágyódó után vágyakozom
 Kitárom karom, ragadj el magaddal
 A napon, melyen átkarolt
 Mikor uram? – Osonj be máris!
 Melledhez búvok, úgy öllek
 Hírt kapván tőled, ujjongott a szívem
 Naplementekor kelsz föl és világítsz
 Níppuri nőcském, bájos kis lotyó
 Uram, cédrusillatú a szerelmed
 Uram, szemed akár a déli verő – hadd borulok elődbe
 Szememfénye, ajtóm előtt állsz
 Ma éjszaka! – Igen, ma éjjel!
 Milyen ragyogó, milyen tiszta
 Szívemben játék, muzsika zsi bong
 Bujaságod édes kertjébe vársz ma engem
 Cédrusfa-ligetbe a király alászáll
 Szerelmesem, szeresd hát ölelésünk
 Folyón-túl van egy város – ott játszom én
 A vágy-igéző Hold már fölkelőben
 Szeretőm, igen, igen, ő az
 Szeretőm, tűz-öled eléget
 Madár a melled éke! – Méz a szívéd beszéde!
 A szelíd kertészt kerülgeti vágyam
 Örvendezz, Naná, Ébabbart kertjében
 Kicsikém, beh kívánlak
 Szürke szemem álommal telik meg

Arany a vágy – gyémánt a szerelem
Szerelmem fáklya, mely világít
Várán várlak, gyöngyöm, e mai estén
Midőn nyugszom szerelmem ölében

SZERELMES PÁRBESZÉD

– Üdvözöllek, szerelmem!
Felelj: meddig akarsz ellenkezni még?
Ugyan, hagyd már el, édes kicsikém...
Megmondtam már, amit megmondtam –
semmit nem változtatok szándékomon!
Hiszen lehet-e férfi boldogabb,
mint mikor ereje teljében
a szeretett nő karjai közt fekszik!

– Ó, ne! Ne bánts még! Ne nyúlj hozzám!
Hadd maradjak meg *így*, ahogy vagyok!
Istár királynőhöz könyörgök:
szívből szeresse szerelmemet,
átokkal sújtsa megrontómat!

Csalogatom magam után a kedvest,
becézgetem, simogatom,
átölelem a derekát,
piciny csókokkal hízelgek neki.
Naná parancsára történik ez így –
ki volna nálam erősebb?

– Kérlek, hagyd el már! Ne folytasd tovább!
Azt mondd meg inkább: miért hitegetsz?
Miért nem akarod te is, amit én?

No, szerelmes kincsem, ne húzódj el,
simulj már hozzám, kérve kérlek!

– Szerelmemhez simulok,
szerelmem hozzám simul.
Megpecsételtetett sorsunk pecséttel,
szívem szívéen nyugoszik holtunkiglan.
Nanához kiáltok szünetlen:
szerelmedet, uram, hogy megóvná!
Drága kőöntyű ez, mit nagy áron vettem!

– Mint ostromlott várost erős sereg
körülkerít mindegyre szorosabban,
tízezer karddal, tízezer lándzsával
minden oldalról bizton közelítvén,
úgy foglallak el örökre magamnak,
úgy öllek magamhoz diadallal!
Pártfogód, az istennő, megsegítsen,
és szerelmedben hűséggel megáldjon!

.....
Az istenek mérjék meg szonijamat.
Szomjúhozom, kedves, utánad!

– Istár királynő vaksággal verje meg azt,
ki téged nem szeret,
vaksággal és álmatlansággal –
ahogy engem álmatlansággal sújtott
szerelmedért!
Ne tudjon elaludni az,
ki téged nem szeret,
éjszakahosszat forgolódjék-hánykolódjék!

– Megvetem azt, ki nem vágyik utánam,
szeretgetni, ölelgetni nem kívánom.
Még szép szóra sem érdemesítem –
minek az ilyennek a szép szó?
Megszidójára hallgatok csak,
és nem arra, aki dicséri.

.....
– Pilláimat reszketni érzem,
felső ajakam megnedvesedik,
alsó ajakam remegni kezd;
megölelem a szeretőmet,
megcsókolom a szeretőmet.
Újra meg újra őt lesem,
titkon is, nyíltan is ránézek,
gyönyörűség minden nézésesem,
vágyam soha nem bír betelni.

Repesve térek meg a szeretőmhöz.
Álmunkban is karoljuk egymást.

Szarvasbika módjára szökell és fut előttem.
Futok utána, nyomom követem.
Nem érem utol, nem futja erőmből.

– Azt pengetted, mondogattad a múltkor:
„Ugyan bizony, nem te vagy az egyetlen!”
De most már elég ebből! Parancsolom!
Elrebben a szerelem, ha riasztják –
lám, az enyém is már elröppenőben!
Mint ág hegyétől a madár,
úgy válik meg tőled a vágyam!

– Ó, ne! Ne hagyj el!
Kacagásod fülembe költözött,
lehelleted vállam gödrében verdes,
mindig, mindig csókodra szomjazom –
tiéd vagyok egészen!
Bárcsak hallgatni tudnék erről boldog némaként!
De nem tudok – úton-útfélen kibeszélem!

– Mondom újra és megint újra mondom,
és megint újra, harmadízben is,
gyöngeségem szégyenként hogy reám ne szálljon
százszor mondom és parancsolom is:
„Bizonyítsd meg nekem szerelmedet!”

Az ablak mellé ülj, úgy várd a jöttöm!

– Belefárad a két szemem,
oly merőn bámulok az útra.
Lesem, hogy jön-e már a kedves?
A Nap lement s még mindig nincs mellettem!

Csak ülök és várakozom.
Hiszem, hogy megtér hozzám.

– Esküszöm neked ég s föld szentségére,
Naná nevére s Hammurábiéra:
kín és gyötrődés ez a mi szerelmünk!
Éjjel aludni nem bírok miatta,
nappal meg – álmodozván – ébren lenni!

– Reám támadnak a féltékenyek:
miért bántódom szerelmesem után?
Többen vannak, mint réten a fűszál,
többen vannak, mint égen a csillag.
Némuljanak el! Pusztuljanak el!
Halálnak halálával haljon ezerük
minden-egy szempillantás alatt!

Én meg csak üldögélek itt.
Várom szerelmesem hívását.

– Elébed állok, én egyetlenegyem!
Drágább vagy te nekem mindeneknél!
Magamhoz vonlak, megölellek,
te meg fejed vállamra hajtod.

„Megtalált kincsem!” – ily szókkal szólítlak.
 „Szándékaim úrnője” – ily néven nevezlek.
 Csúfolkodjanak bár a gonoszok –
 úrnőnk, Istár, szerelmünket megőrzi!

SZERTARTÁSI ÉNEK ISTÁRHOZ ÉS TAMMÚZHOZ

Magasztos Istár – te a csorda előtt jársz,
 Istár, szent szajha – te tusákra vágyakozol;
 úrnőnk – sugárral-fénnyel övezed magad,
 úrnőnk – talpig félelmetességbe öltözől;
 Istár – szépen szóló hangszer,
 Istár – arany-fuvola, síp, dob;
 úrnőnk, esthajnalcsillagunk – harcot hirdetsz égen-földön,
 úrnőnk, vágató bölényünk – ökleled a mindenséget;
 vitéz Istár – világ minden szögletében királyasszony,
 dicső Istár – emberi nemünk teremője;
 istennő, te – vadat terelő, vadászt szerető,
 istennő – népek pásztora:
 előtted buzgón leborulunk,
 reád függesztjük esdeklőn szemünket.

Az elnyomottat is megszabadítod,
 a lesújtottat is fölemeled –
 igaz ítélettel ítélsz ügyünkben!

Nélküled a folyó nem zárul,
 nélküled a folyó nem nyílik,
 nélküled a csatorna nem zárul,
 nélküled a csatorna nem nyílik –
 szomjan pusztulunk, ha te nem segítesz!

Se cipócskát, sem édes-csípős italt,
 se tisztos bért végzett munkánk szerint
 nem kaphatnánk jószágod szava nélkül!

Ezért hibátlan, tiszta gödölyécskét
 vágok le néked – e mezei állat
 s egy asszonyi öl, azurkőből való, díszes
 s egy aranyból vert szép esthajnalcsillag:
 ez áldozatom, úrnő, trónusodnál –
 fogadd el hát és légy hozzám kegyelmes!

Tammúz, Istár szerelmes férje,
 tehozzád is könyörgök!
 Anunnakik között orcád
 tündöklően ragyog!

Az alsó világ felé térvén,
 midőn útadat bejárod,
 midőn a Hubur folyón átlépsz,
 a Gonoszt, ó, fordítsd el, kérlek,
 hadd távozzék messzire tőlünk,
 hadd tiltsa el Éa örökre!
 Midőn az alsó mezőn jársz-kelsz,
 ijessz rá, hogy vissza ne térjen,
 midőn a barmot kiereszted,
 hadd hurcolja szét az a rontást,
 hadd semmisüljön meg a rontás!
 A beteg ember betegségét
 vedd le vállairól, töröld el –
 hadd magasztaljon szent énekkel,
 hadd dicsőítsen dicsérettel,
 midőn tanúságot teszen
 a nép előtt fénylő nevedről!